

Przedłożony projekt określa zasady i tryb przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Miasta Chełm. Proponowana uchwała zastąpi dotychczas obowiązującą Uchwałę nr XIII/103/19 Rady Miasta Chełm z dnia 22 lipca 2019 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami miasta Chełm (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego z 2019 r. poz. 4768).

Projekt przewiduje, że w konsultacjach będą mogli brać wszyscy mieszkańcy miasta Chełm, chyba że niniejsza uchwała lub ustawa stanowi inaczej. Obecna uchwała ogranicza to grono jedynie do osób pełnoletnich. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.) stanowi, że wszyscy mieszkańcy gminy mogą uczestniczyć w konsultacjach (art. 5a ust. 1), a rada gminy określa w uchwale jedynie zasady i tryb ich przeprowadzania (art. 5a ust. 2). Oznacza to, że nieuprawnione jest zawężanie kręgu osób mogących uczestniczyć w konsultacjach, na przykład do osób pełnoletnich. *W delegacji art. 5a ust. 2 u.s.g. nie mieści się ustalenie kategorii podmiotów uprawnionych do udziału w konsultacjach. Kompetencja zawarta w tym przepisie upoważnia radę gminy jedynie do określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji, a przez zasady należy rozumieć tezy, w których treści zawarte jest prawo rządzące jakimiś procesami, podstawa, na której coś się opiera, zaś z pojęciem trybu wiąże się sposób postępowania (wyrok WSA w Opolu z 13.06.2006 r., II SA/Op 213/06, LEX nr 475242). W rozstrzygnięciu nadzorczym z 30.09.2016 r., P-1.4131.223.2016.AB, Dz.Urz. Zach. poz. 3780, Wojewoda Zachodniopomorski stwierdził, że „na kwalifikację danej osoby jako mieszkańca konkretnej gminy nie wpływa w żaden sposób jej wiek, związana z nim zdolność do czynności prawnych, pozbawienie praw publicznych czy też brak zameldowania”¹. Fragment „niniejsza uchwała stanowi inaczej” odnosi się do sytuacji zarządzania konsultacją jedynie na części obszaru miasta (jednym lub kilku osiedlach). Wtedy uprawnionymi do uczestnictwa będą nie wszyscy mieszkańcy miasta, ale wszyscy mieszkańcy osiedla lub osiedli.*

§ 3 projektu określa podstawowe zasady przeprowadzania konsultacji – możliwość powszechnego uczestnictwa osób uprawnionych oraz zapewnienie, aby upowszechniane informacje o przedmiocie konsultacji oraz ich przebiegu były rzetelne i kompletne. Spełnienie tych warunków przełoży się na legitymację wyników tego procesu w oczach mieszkańców.

Zastrzeżenie w § 4, że konsultacje przeprowadza się w przypadkach przewidzianych ustawą oraz w sprawach ważnych dla miasta ma na celu ograniczenie nadużywania tego instrumentu. O tym, czy sprawa jest ważna dla miasta będzie rozstrzygał Prezydent, który sam może wystąpić z inicjatywą przeprowadzenia konsultacji oraz rozpatruje wnioski Rady Działalności Pożytku Publicznego Miasta Chełm (dalej: RDPP), mieszkańców oraz rad osiedla albo Rada, która również będzie posiadała samodzielną inicjatywę rozpoczęcia konsultacji.

Ważną zmianą w projekcie jest rozszerzenie możliwości wnioskowania o przeprowadzenie konsultacji na RDPP. Jest to organ konsultacyjny i doradczy, w skład którego wchodzi przedstawiciele organizacji pozarządowych, a także przedstawiciele organów stanowiącego i wykonawczego Miasta. Dlatego są to osoby, które mają duże rozeznanie w sprawach wymagających zasięgnięcia opinii mieszkańców.

Proponuje się zmianę w stosunku do obecnych zapisów wymaganej liczby podpisów mieszkańców pod wnioskiem o przeprowadzenie konsultacji. Aktualnie jest to 2% mieszkańców terenu objętego konsultacjami. Zapis procentowy stwarza problemy praktyczne, ponieważ liczba mieszkańców nie jest oczywista to określenia. Zazwyczaj zakłada się, że są to osoby zameldowane na danym obszarze. Również osoby, które chcą wnioskować o przeprowadzenie konsultacji mogą nie dysponować taką wiedzą. Dlatego propozycja polegająca na wskazaniu konkretnej liczby jest bardziej transparentna.

---

¹ M. Augustyniak, R. Marchaj [w:] Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz, wyd. III, red. B. Dolnicki, Warszawa 2021, art. 5(a).

Jest to także wartość niższa od obecnej, ale z drugiej strony na tyle istotna, że będzie wymagała pewnego zaangażowania osób chcących przeprowadzić konsultacje w zebranie głosów poparcia.

Projekt uchwały zawiera minimalne, konieczne zapisy, które muszą się znaleźć w zarządzeniu Prezydenta albo uchwale Rady o przeprowadzeniu konsultacji: przedmiot konsultacji, obszar objęty konsultacjami, datę rozpoczęcia i zakończenia konsultacji oraz formę przeprowadzenia konsultacji. Zarządzenie i uchwała o przeprowadzeniu konsultacji będą mogły zawierać dodatkowe zapisy, na przykład listę pytań, czy wzór formularza ankiety.

Przedłożone przepisy umożliwiają zbieranie głosów poparcia pod wnioskiem o przeprowadzenie konsultacji wśród mieszkańców w pełni elektronicznie. Wnioskodawcy do wniosku mogą załączyć zamiast fizycznych podpisów, oświadczenia o poparciu wniosku w formie pisemnej, dokumentowej lub elektronicznej. Definicje tych form zawiera Kodeks cywilny (art. 77²-78¹). Oznacza to w szczególności, że mieszkańcy mogą zgłaszać głosy poparcia za pośrednictwem poczty elektronicznej lub internetowych formularzy. Ważne, aby zawierały one dane umożliwiające identyfikację konkretnych osób: imię, nazwisko, adres i numer PESEL, ponieważ z wnioskiem mogą wystąpić jedynie mieszkańcy. Powyższe dane umożliwią weryfikację, czy dana osoba zamieszkuje na terenie miasta.

Wniosek o przeprowadzenie konsultacji złożony przez mieszkańców, RDPP oraz rady osiedla będzie rozpatrywany przez Prezydenta, który kierując się istotnością przedmiotu konsultacji, proporcjonalnością kosztów oraz zasadnością proponowanych form konsultacji będzie mógł podjąć decyzję o ich zarządzeniu lub negatywnie rozpatrzyć wniosek. Co istotne, jeżeli przedmiot konsultacji zbierze na tyle duże zainteresowanie mieszkańców, że podpisze się pod nim co najmniej 3000 osób, to Prezydent będzie związany wnioskiem i nie będzie mógł odmówić przeprowadzenia konsultacji. Będzie mógł określić samodzielnie jedynie dodatkowe elementy tego procesu, inne niż przedmiot, obszar, czas lub forma.

Wszystkie konsultacje, także te zarządzane przez Radę, przeprowadza Prezydent. Wskazanie minimalnego okresu trwania konsultacji, 14 dni, ma charakter instrukcyjny. Jest to istotne, aby konsultacje nie trwały zbyt krótko, z uwagi na zapewnienie możliwości udziału w nich wszystkich zainteresowanych.

§ 12 nakłada obowiązek na Prezydenta Miasta publikacji informacji o konsultacjach najpóźniej na 3 dni przed planowaną datą konsultacji na stronie internetowej Urzędu Miasta, w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w wybranych mediach społecznościowych (np. Facebook czy Instagram).

Projekt przewiduje cztery formy prowadzenia konsultacji:

- 1) otwarte, protokołowane spotkania z mieszkańcami przeprowadzane na żywo lub w postaci wideokonferencji,
- 2) panele obywatelskie, czyli zasięganie opinii dużej (na ogół kilkudziesięcioosobowej) i możliwie reprezentatywnej (losowanej) grupy mieszkańców
- 3) zbieranie opinii lub ankiet w formie papierowej w wyznaczonych miejscach na obszarze miasta,
- 4) zbieranie opinii lub ankiet przy użyciu środków porozumiewania się na odległość: poczty elektronicznej, elektronicznej platformy usług administracji publicznej lub formularzy na stronie internetowej.

W porównaniu do obecnych rozwiązań katalog form został rozszerzony i dostosowany do potrzeb przeprowadzania czynności w formie zdigitalizowanej.

Po przeprowadzonych konsultacjach Prezydent będzie zobowiązany do przygotowania raportu podsumowującego, który będzie opublikowany w Internecie,